

Hjässan är Kal

Prestationen jagar mig, säger en av männen som intervjuas i dokumentärprojektet Hjässan är Kal, som består av körverk, vandringsutställning, en bok och föreställningar runt om i Västra Götalandsregionen under 2019. Sedan kom covid-19 och projektet stannade av. För poeten Lina Ekdahl blev det en ny och spännande ingång i männens värld.

Inför projektet intervjuades 20 män mellan 50 och 73 år som berättar om sina liv. Det blev berörande samtal om vad som är viktigt, om att se barnen växa upp och lämna hemmet. Männen öppnade sig kring kärlek, sorg, skilsmässor, glädje, vänskap. Och prestation. Med intervjuerna som grund fick Lina Ekdahl uppdraget att skriva sångtexter till den stora manskören från Volvo.

– Jag fick väl utskrivna intervjuer, varenda suck och kommatecken var med och sedan skrev jag sångtexterna utifrån det.

Det var intressant att läsa intervjuerna, säger hon.

– Tidigare har jag läst liknande intervjuer med kvinnor och då började jag tänka på vad jag själv tycker och tänker. Men med männen fick jag en inblick i en värld som jag inte visste så mycket om.

Mycket är gemensamt för män och kvinnor men det blev ändå enklare att skriva utifrån männens berättelser eftersom det väckte hennes nyfikenhet och hon behövde inte reagera som kvinna på innehållet i samtalen.

– Jag läste texterna väldigt noga och jag läste om igen och strök under för att hitta sådant som är gemensamt och sådant som sticker ut.

Något av det som stack ut var prestationskraven som många män upplever.

– Det här att utföra någonting, att göra någonting, ofta praktiskt, fanns med i nästa alla intervjuerna. Att klara av saker och sedan titta på resultatet och se vad det har blivit. Då kan man sova gott.

– Och inte be om hjälp, att klara det själv. Det var någonting som återkom många gånger. För mig var det en stor skatt att få alla dessa intervjuer i knät för det är ju många av männen som är väldigt upphjärtliga.

Med intervjuerna som underlag skrev Lina sedan sångtexter:

*Börja dagen med ett ryck
vad är det som skall utföras
gräva
gräva ett avlopp
ett avlopp med flöden av fem
en kista av gråsten*

*Ett två tre utföra
dagens projekt
aldrig aldrig
fråga
be om hjälp
alltid alltid*

klara
ett två tre projekt

Lina använder ofta humor som ett sätt att lirka upp dörrar som annars förblir stängda. Men de här intervjuerna är på riktigt. Man har gläntat på rum som kanske varit slutna i många år. Hur fungerar humor i ett sådant sammanhang?

– Jag hoppas att jag gör det med värme och respekt. För mig är humor livsviktigt, inte bara något man skrattar åt. Och då menar jag en allvarlig humor. Men det är också ett sätt att få syn på någonting. Därför är humorn så bra för den är avväpnande. Plötsligt skrattar man åt någonting som egentligen är allvarligt. Men det är också så att det fanns en massa humor i intervjuerna. Och skrattet är viktigt.

Förra året gjorde man flera föreställningar runt om i regionen, bland annat i en maskinhall i Vara. Och ett av projektets mest minnesvärda delar för Lina har varit kontakten med Volvos manskör.

– Kören växte hela tiden och blev större och större för varje föreställning för när ryktet spreds ville fler män i olika åldrar vara med. Och efter föreställningarna kom det fram hustrur och käraste till de intervjuade och körmedlemmarna och berättade att de plötsligt hade börjat prata med varandra om nya saker. Så projektet hade alltså blivit en öppning i deras relation och något finare kan man knappast få höra tycker jag än att människor börjar prata med varandra och vågar säga det man verkligen känner.

Fem korta om Lena Ekdahl

Bor: I Göteborg

Familj: Två söner, barnbarn

Gör just nu: En föreställning om sömnen, Ett sömnspele, heter den och kommer att ha premiär i november om det går för Coronaläget. Skriva också för ett projekt som handlar om 400 platser i Göteborg inför jubileet. Alla uppläsningar är inställda på grund av Coronan men det har gått bra så här långt.

Läser: Mest poesi. Är inte så förtjust i att läsa romaner.

Relation till kyrkan: Är uppväxt i ett hem där mamma var troende och det var mycket med det. I mitt eget vuxna liv har jag inte varit så flitig kyrkobesökare.

Om projekt Hjässan är Kal

Arrangör: Körcentrum Väst i samarbete med Kulturcentrum Väst

Intervjuer och producent: Annica Carlsson Bergendahl

Sångtexter: Lina Ekdahl

Tonsättning: Paula af Malmborg Ward

Jan Lindvall